

9666

Sevda Karaca
Gaziantep Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhân** tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **19.02.2024**

Sevda KARACA
Gaziantep Milletvekili

İş cinayetleri, çalışma yaşamının insanlık dışı koşullarının görünen en acı sonucu olsa da kayıtlara geçmeyen önemli bir sonucu da iş ortamından kaynaklanan etmenlerle fiziksel, ruhsal, sosyal iyilik halinin bozulmasına neden olarak tarif edilen meslek hastalıklarıdır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tahminlerine göre, dünyada her yıl 1 milyon 200 bin kişi, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) araştırmalarına göreyse her yıl 11 milyon kişi meslek hastalığına yakalanmaktadır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, meslek hastalıklarının tespiti için yapılacak sağlık gözetimini işverene vermektedir. Kanunu 15. maddesi; işe girişlerde, iş değişikliklerinde ve işin devamı süresince işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre Bakanlıkça belirlenen düzenli aralıklarla çalışanların sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlamak yükümlülüğü düzenlenmiştir. Aynı kanunun 26. maddesiyle, bu yükümlülüğe uymayan işverene, sağlık gözetimine tabi tutulmayan her çalışan için idari para cezası yaptırımını getirilmiştir.

Ancak söz konusu yasa, meslek hastalıklarının tespitinde ya da önlenmesinde etkili olamamıştır. Özellikle meslek hastalıklarının tespitine ilişkin hukuki süreç; teknik ve hukuki araçlardan yoksun, uzun, yetersiz, keyfi bir şekilde işlemektedir. Hastalık tespiti, bağımsız bir kurum değil; meslek hastalığı tespiti sonucunda mali yük yüklenmesi gereken Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından yapılmaktadır. SGK Sağlık Kurulu ise SGK'yı koruma refleksiyle davranmakta, meslek hastalıkları listesinde sıralanan sınırlı sayıdaki hastalığın dışında kalan hastalıkları meslek hastalığı olarak dahi kabul etmemektedir. SGK Sağlık Kurulu raporlarına yargıda yapılan itirazlar ise maliyetli ve çok zaman almaktadır. İtiraz sonucunda kurum saptamasını değiştiren tespitler de oldukça sınırlıdır.

Meslek hastalığı tespit edilemez yahut önlenemez değildir. Ancak meslek hastalığının tespiti, meslek hastalığının çalışma gücünde kayba neden olduğunun kabulü, hem işverene hem SGK'ya mali yükler getirdiği için yok sayılmaktadır.

Bunun güncel örneklerinden biri Gaziantep Başpınar OSB'de faaliyet yürüten Kimpack marka isimli ABY Plastik Ambalaj ve Enerji Sanayi Ticaret Anonim Şirketi ticaret ünvanlı fabrikanın çalışanlarında görülmektedir. İşçilerin aktardıklarına göre; 3500 işçi ile yapılması gereken üretimin 1800 işçi ile yapılmaktadır. Bu nedenle bazı bölümlerde 1 işçinin 2-3 işçinin iş yükünü üstlenmek zorunda kalmakta ve neredeyse her çalışanın sağ elinde kireçlenme ve belinde fitik oluşmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- 2014-2024 yılları arasında, yıllara göre; tespit edilen meslek hastalıkları, hastalığın görüldüğü iş kolları ve hastalığa yakalanan işçi sayısı kaçtır?
- 2- 2014-2024 yılları arasında sosyal ve psikolojik alanlarda meslek hastalığına yakalanan işçi sayısı kaçtır?
- 3- İşçi sağlığı ve güvenliği mevzuatında yer alan; işe giriş muayenesi, kaç işyeri tarafından kaç işçi için uygulanmıştır?
- 4- Kimpack isimli fabrikada çalışan işçilerin işe giriş, işten çıkış ve düzenli sağlık muayenesi yapılmakta mıdır? Kimpack'ta çalışıp bel fitiği ve/veya kireçlenme teşhisi alan kişi sayısı kaçtır?
- 5- 2014-2024 yılları arasında işe giriş, iş değişikliği ve belirli aralıklarla yapılması zorunlu olan sağlık muayenelerini yapmayan işveren sayısı kaçtır? Bu sebeple kaç işveren için ne kadar idari para cezası uygulanmıştır? Kesilen cezalar tahsil edilmiş midir?
- 6- Söz konusu sağlık gözetimi uygulamalarının yapılıp yapılmadığına ilişkin denetim yapılmakta mıdır? Bu denetimi yapmaya yetkili personel sayısı kaçtır? Denetim hangi usuller ve aralıklarla yapılmaktadır?
- 7- Denetimlerde işverenlerin, meslek hastalığına yol açabilecek risklere ilişkin risk değerlendirmesi yapıp yapmadığı ve bu değerlendirmeye göre gereken her önlemi alıp almadığı kontrol edilmekte midir?
- 8- Meslek hastalıklarının tespiti, izlenmesi ve önleyici tedbirlerin alınması; meslek hastalığı tespiti halinde sorumluluğu bulunan SGK tarafından yapılması bağımsızlığa ve tarafsızlığa gölge düşürmekte midir? Bütün bunlar için bağımsız ve tarafsız bir merkez açılması planlanmakta mıdır?
- 9- SGK tarafından açıklanan ölümlü iş kazası ve meslek hastalığı sayısı ile ölümlü iş kazası nedeniyle bağlanan gelir sayısı arasınca ciddi farklar bulunmaktadır. Örneğin SGK; 2005-2013 döneminde işçi ölüm sayısını 11.047 olarak açıklarken iş kazası ve meslek hastalığı sonucu gelir bağlanan dosya sayısını 20.799 olarak bildirmiştir. Aradaki farkın açıklaması nedir?